

EFESIOS

Ati pūurore ca wede majuropeerije, ɻumureco Pacʉ cã ca tiipe ca wajoa nãcãtipe cã ca cõorica cuu ca earo, cã ca jeeñorique niipetirijeparena Cristo wado cã ca doti niiriye ca nii earo cã ca tiipere wede. Ate o biro ɻumureco Pacʉ cã ca tiipe aperã peera ca majiña manirije ca niicãrijere cã yaarã wadore teere cãja ca majiro tiimi.

Ati pūurore cã ca owa jõorique ape pūurorire biro biiti (1.1-2).

Pua wãme nii ca nii majuropeerije: Ca nii jõori wãme (1.3—3.21), jõcãri mena añuro niiriquere, ɻumureco Pacʉ cã yaarãre beje jeegʉ cã ca tiirica wãmere, cã Macã Jesucristo jõori ñañarije cãja ca tiiriquere acobo, teere cãjare ametãene, cã ca tiirica wãmere, Cristo bojocare cã ca mairije do biro ca tiiya manirijepa ca niirijere, wede.

Jiro macã wãme pea (4.1—6.20): Añuri Yeri jõori jõcãri mena añuro niiriquere, Cristo jõori wãma wãme cati niiriquere, ɻumureco Pacʉ puna ca niirã “O biiri wãme ca bii niiparã niima” cã ca ñi wederiquere, wede.

Ca yapanori tabepãra Tíquicore cã ca tiicojo cojopere wede yapano ea (6.21-24).

Cristore ca tao nãnueerã jõcãri mena añuro cãja ca niirijere ñi cõoñagʉ cã ca ñirique pea itia wãme nii: Cristore ca tao nãnueerã cã upʉ nii, Cristo pea cãja dãpãga, cãjare ca jao niigʉ niimi; wii ca emãari wiire cã ca ñi cõoña wederije peera, Cristo niimi tii wiire ca jao tuu ñeerica õtãga ca nii majuropeerica; nãmo cãtirique mena cã ca ñi

cōoñarije peera Cristore ca t̄o n̄n̄ueerā niima, Cristo n̄more biro ca niirā.

Añu doti yapanor̄gu j̄guero, bojoca cati añurā, ca t̄goeña bayirā, niirique maquēre wede majomi tii ȳtea macārā uwamarā romanos beju cuti, bojoca tooye cuti, c̄ja ca biirique mena ñi cōoñari, Ùm̄ureco Pacu wederiquere “Teere biro bojoca tooye cutiya” c̄ ca ñiriye mena (6.10-20).

Éfeso macārāre Pablo c̄ ca queti owa cojorica p̄uuro

Añu dotirique

¹ Ȳ Pablo, Ùm̄ureco Pacu c̄ ca boorore biro, Cristo Jesús yee quetire wederi maju, m̄ja Éfeso macārā, Ùm̄ureco Pacu yaarā ca ñañarije manirā, Cristo Jesús're ca t̄o n̄n̄ueerāre, m̄jare ȳ añu doti cojo.

² Ùm̄ureco Pacu mani Pacu, mani Wiogu Jesucristo, c̄ja ca ña mairije, añuro niirique, m̄jare c̄ja tiicojajato.

Ùm̄ureco Pacu re baja peo n̄c̄ b̄orique

³ Baja peo n̄c̄ b̄oricu c̄ nijjato Ùm̄ureco Pacu, mani Wiogu Jesucristo Pacu, Cristo j̄ori, ùm̄ureco tutipu ca niirije niipetirije añuriye mena, “Añuro c̄jare to bijjato” manire ca ñiricu. ⁴ Ùm̄ureco Pacu ati yepare c̄ ca tiiparo j̄guerop̄ura, mani Cristore ca t̄o n̄n̄ueeparāre beje yerijāupi, c̄ ca ña cojorore ca ñañarije manirā, ñañarije ca tiitirā mani ca niipere biro ñigu. ⁵ Maima ñigu, Jesucristo j̄ori c̄ punare biro manire c̄ ca tiipere j̄guerop̄ura: “To biro ȳa tiirucu,” ñipi mee, c̄ ca boorore biro,

“Añuri wāme yə tiirucu,” cā ca ūliricarore birora. ⁶ Atere to biro tiiupi Umuareco Pacu cā ca añu majuropeerije mena, cā Macā cā ca maigū joroi, añuro manire cā ca tii bojariquere to birora mani ca baja peo nacā buocōa niipere biro ūligu. ⁷ Cristo mani yee joroi bii yaigū cā ca díi bate yairique jorira, do biro tiiya maniropu buaropura ca añu majuropeegu cā ca niirije ca niro biro, ñañarije mani ca tii niirijere cā ca ametūene bojariquere mani cā, ⁸ Umuareco Pacu niipetiro majirique, tuo puorique, manire cā ca tiicojoriquere. ⁹ Cāa, cā ca boorore biro ca majiñā maniriquere, mee jugueropura Cristo joroi añuri wāme “O biro yə tiirucu,” cā ca ūliriquere mani ca majiro tiiupi, ¹⁰ tii cuu ca earo, niipetirije emuaropu ca niirije, ati yepa maquēre Cristo yee wado nii earucu, cā ca ūliricarore birora.

¹¹ Ñucā Cristo jorira, cā yeere ca cāo nānāa waaparā jāa ca niro jāare tiiupi Umuareco Pacu; mee jāarā ūluguropura niipetirijepurena cā ca boorore biro ca ūligu, cā ca tiipa wāme ca nirore biro jāare beje ami yerijāaupi. ¹² Cā pea jāa, cāre ca yue jāo niirucuricarā, cāre ca tuo nānājee jorā jāa ca niro booupi, cā ca añu majuropeerijere niipetirā mani ca baja peo nacā buopere biro ūligu. ¹³ Ñucā māja cāa, díamacā ca niirije queti manire cā ca ametūenerique añurije quetire tuo nānājeema ūlirā, “Yə tiicojorucu,” cā ca ūlirich Añuri Yerire mājare cā ca tiicojorique mena Umuareco Pacu yaarā peti māja ca niro tiiupi. ¹⁴ Añuri Yerira, Umuareco Pacu: “Yə tiicojorucu,” manire cā ca ūliriquere, mani cā yaarāre cā ca ametūene yapanori tabere teere ca

čao eaparā mani ca niirijere ca bii j̄ugueḡ niimi, c̄a ca añu majuropeerijere mani ca baja peopere biro ūiḡ.

Jesucristore ca t̄o n̄n̄jeerāre c̄a ca juu bue bojarique

¹⁵ To biri ȳ, Wioḡ Jesú's're díámac̄ m̄ja ca t̄o n̄c̄ b̄orijere, ūucā Um̄areco Pac̄ yaarā niipetirā mena añuro m̄ja ca ameri mai niirijere, ȳ ca t̄orica tabep̄ra, ¹⁶ juu bueḡ c̄oro m̄ja juori, "Añu majuropeecā," ȳ ūi yerijāati Um̄areco Pac̄re. ¹⁷ Mani Wioḡ Jesucristo Um̄areco Pac̄, ca añu majuropeerije Pac̄re, añuro c̄are m̄ja ca majipere biro ūiḡ, añuro majirique, c̄a yee maquēre majirique ca tiicojoḡ Añuri Yerire m̄jare c̄a tiicojorato ūiḡ, ȳ jāi. ¹⁸ ūucā Um̄areco Pac̄re, m̄ja ca tugoeñarijep̄re c̄a majiojato, ȳ ūi jāi boja, m̄ja ca yue niirijere "Ate maquēre ūirā jāa j̄o ecojapa," ūi maji, Um̄areco Pac̄ c̄a yaarāre c̄a ca tiicojorije b̄uarop̄ra ca añu majuropeerije ca niirijere, ¹⁹ ūucā c̄a ca yeri tutuarije ca peti n̄c̄atirije, mani, Jesucristore ca t̄o n̄n̄jeerā menare ca bii bau nii niirijere m̄ja ca majipere biro ūiḡ. Ate yeri tutuariquea Um̄areco Pac̄ c̄a ca tutuarije do biro ca t̄iyya manirije mena, ²⁰ Cristore, ca bii yairicarā watoare c̄a ca cati tuaro tii, um̄areco tutip̄re c̄a díámac̄ n̄ña pee c̄a ca duwiro tiiri, ²¹ niipetirije ca yeri tutuarije, doti majirique, ūa n̄n̄jeerieque, doti niirique, ūucā ūi n̄c̄ b̄orica wāmeri ca niirije c̄ororena ati cuu c̄are, jiro macā cuup̄ c̄are, ²² niipetirijep̄re ca doti niiḡ c̄uuupi Cristore. ūucā c̄arena, c̄are ca t̄o n̄n̄jeerāre ca j̄o niiḡ c̄are c̄uuupi. ²³ Cristore ca t̄o n̄n̄jeerā,

Cristo upu ca niirā pea, niipetiropu ca niigu cã ca bojoca cãti niirijere ñee dujaricaro maniro ca bii bau nii ñorā niima.

2

Cristo juori cati niirique

¹ Ména jugueropure, ñañarijere tiiri, muja ca ñañarije wapa ca bii yairicarâre biro muja niiupa, ² ñañarijere tii nunujee, ñucã ñañarije yeri winopu ca yeri jãñagu* cã ca boorore biro tii, Ùmureco Pacure ca tho nunujeetirâpure ca ñi dito niigu cã ca boori wãmere biro tii niima ñirā. ³ Jää cãa jugueropure, jää niipetirâpura to birora jää tii niirucuupa, jää ca boorore biro ñañarije jää ca tiiruga tugoeñarije pee wadore tii niima ñirā. Ate juori, aperu ñañaro cãja ca tii ecoparore birora, jää cãa, Ùmureco Pacure ñañaro ca tii ecoparu peti jää niiupa. ⁴ Ùmureco Pacu pea buaropura ca ña maigu niiri, do biro tiiya maniropu manire mairi, ⁵ ñañarije mani ca tii niirucurije juori ca bii yairicarâre biro mani ca niimiriquere, Cristo juori catiriquere manire tiicojoupi. Ùmureco Pacu añuro cã ca tii bojarique juori, muja ametuhaupa. ⁶ Cristo menara mani ca cati tuaro tiiri, ñucã cã menara ùmureco tutipu mani ca duwiro manire tiiupi Ùmureco Pacu. ⁷ Atere to biro tiiupi, jiro macã yutearipure, cã ca bojoca añurijepu wapa manirora Cristo juori añurijere pairo manire cã ca tii bojariquere ñorugu. ⁸ Ùmureco Pacu ca bojoca añugu cã ca niiro macã, díamacã tho nucã buorique

---

* **2:2** Satanás.

juorira muja ametueene ecoupa. Atea muja ma-jurope muja ca buarique méé nii. Umureco Pacu wapa manirora† cã ca tiicojorije nii. ⁹ Añurije tii nirique juori méé bii. Jícã uno peera, “O biro jãa ca tiirije juori, teere jãa buawu,” cãja ca ñi nucu yujutipere biro ñiro. ¹⁰ Mania, Umureco Pacu cã ca tiiricarã mani nii. Cristo juorira, wáma yeri manire wajoaupi, mee jugueropura añurije mani ca tii niipere cã ca queno yueriquere mani ca tii nunua waapere biro ñigu.

Cristo Jesús juori jícã puna macãrã mani nii

¹¹ To biri muja judíos ca niitirã, (judíos, jeyua quejero yapare wide taacãrira, “Umureco Pacu yaarã jãa nii,” ca ñirã), “Ca jeyua quejero yapa wide taaya manirã,” cãja ca ñirã, ¹² jugueropura Cristore ca majitirã, Israel yaa pooga macãrã méé, Umureco Pacu, “O biro mani tii niirucu,” ñucã “O biro mujare yu tiirucu” cã ca ñiriquere cuoti,‡ Umureco Pacure majiti, tugoeña yue nirique mani, muja ca bii niiriquere tugoeñaña. ¹³ Mecãra Cristo Jesús mena muja nii, ména jugueropura teere cuoti, majiti, ca biimiricarãre Cristo cã ca díi bate yai bojarique juori Umureco Pacu cã ca jee cojoricarã niiri.

¹⁴ Cristora niimi, añuro mani ca niiro manire ca tiigu. Cãra, judíos, judíos ca niitirã mena ameri ñarugati, mani ca bii niimiriquere, cã ca bii yairique mena mani ca yeri wajoaro tii, jícã majare birora mani ca bojoca cuti niiro manire tiiupi. ¹⁵ Ñucã doti cuurique ca dotirijere, tee ca

---

† **2:8** Regalo, griego wederique menara tii wámerena gracia, don, ñicã. ‡ **2:12** Pacto o promesa.

ñirore biro tii nñanjeeriquere, ca wapa maniro tiiupi. Atere to biro tiiupi, cã majuropeera, pua poogapu ca niimiricarãre, jícã pooga macãrã cãja ca niro tii, tiicãri añuro jícãri mena niiriquere tiigu. **16** Ñucã cãra, mani pua pooga macãrãpura mani ca ameri ñarugati niimiriquere, Cristo cã ca bii yairije menara tii yaio batecãupi, jícã majare birora Ùmureco Pacu mena añuro cãja nii eajato ñigu. **17** Jesucristo doori, niipetirãpure añurije jícãri cõro niirique quetire, maja cãre ca majitirãre, jää judíos cãre ca majirã cãare, wedeupi. **18** Cristo jhorí, mani ca niro cõro, jícã Añuri Yeri menara Ùmureco Pacu putopure mani ca ea waarijere mani cão.

19 To biri maja, ca ña ñaaña manirã, ape yepari macãrãpu, maja niiti; ca ñaÑarije manirã Ùmureco Pacu puna mena macãrã pee maja nii yua. **20** Maja, Cristo cã yee quetire cã ca wede doti cojoricarã, Ùmureco Pacu yee quetire wede jügueri majara, cõu ñee jhorica yepare biro ca niirã jotoare, wii queno maha waariquere biro ca niirã maja nii. Cristora niicãmi tii wiire ñtäga ca juo tuu ñeericare biro ca niigu. **21** Cristo jhorira, wii añuro jene peo ñeericá wiire biro maja bii nñanha waa Wiogure tuo nñanjeema ñirã, Ùmureco Pacu yaa wii, ca ñaÑarije maniri wii nii earugarrã. **22** Ñucã, Jesucristo jhorira jícã pooga macãrãra maja bii nea poo nñanha waa, Ùmureco Pacu, cã Añuri Yeri menapu cã ca bojoca cuti niiri wii nii earugarrã.

---

§ 2:17 Jesucristoa niipetirãpure añurije queti jícãri cõro niirique quetire jee doogu dooupi.

3

Judíos ca niitirāre Pablo añurije queti cã ca wederique

¹ Ate juorira yu Pablo, Cristo yee juori tia cúurica wiipu yu nii, muja judíos ca niitirāre añuro muja ca niipere boo jääma ñigu.

² Mee, Umareco Pacu añuro cã ca tii bojariquere añuro muja ca niipere ñigu, yure cã ca wede dotiri-quere muja majicu, ³ ca majiñña manirije ca niiri-quere Umareco Pacu yure cã ca majoriquere, mee, juguero peeto mujare yu ca owajárore birora.

⁴ Atere buerā, Cristo yee maquë ca majiñña manirije ca niiri-quere yu ca majirijere muja majirucu:

⁵ tírámápáre jícá uo peerena ca wede majioña manirique, mecara yua ca ñañarije manirá Cristo yee quetire wederi maja, to biri Umareco Pacu yee quetire wede jugueri maja mena, cã yuu Añuri Yeri juori cã ca majoriquere. ⁶ Ate nii ca majiñña manirique: Umareco Pacu, añurije queti juori bojoca poogaari niipetirore juomi, Cristore tuo nánájeeri, israelitas're birora Umareco Pacu yaará nii, “To biro yu tiirucu” cã ca ñiri-quere cáo, jícá upára nii, cája bijato ñigu.

⁷ Ate añurije quetire, Umareco Pacu cã ca tutu-arije ca niirore biro cã ca mairije juori, yure cã ca tiicojoriquere paderi maju yu nii eawu. ⁸ Niipetirá Umareco Pacu yaará watoare “Cã ca ñiñña maniguu,” nii pacaguu, Cristo añuro cã ca tiiri-je do biro tii, ca maji petiya manirijere bojoca poogaarire yu ca wedepe maquëre yu boca amiwu. ⁹ To biro tiiri, Umareco Pacu niipetirije ca tiirich cã ca tiipere,

tīrum̄pura ca majiñā manirije ca nii j̄o doori-quere, niipetirā c̄ja ca t̄o majiro ȳre tii dottiwi.

10 O biro tiiri mecāra, ɻumareco Pac̄a c̄ ca majiri-jere bojorica wāmeri Jesucristore ca t̄o n̄n̄jeerā menap̄, ɻumareco tutip̄ure ca yeri tutuarā, ca dotirā ca niirāre, c̄ja ca majiro tiimi, **11** Cristo Jesūs mani Wioḡa j̄uori, “To biro ȳa tiirucu” c̄ ca ñirique ca peti n̄cātipe c̄ ca tiirique ca niirore biro.

12 Jesucristo yaarā niiri, díamacā t̄o n̄cā b̄horique j̄uori uwiricaro maniro ɻumareco Pac̄a putore mani ea waa maji. **13** To biri m̄jare ñima ñiḡa, ñaÑaro ȳa ca biirijere t̄agoeñarique paiticāña. O biro m̄jare ȳa ñi: “ÑaÑaro ȳa ca biirijea m̄ja peera aÑuriye maquē niiro bii.”

Efesiore c̄ ca juu bue bojarique

14-15 Ate j̄uori, mani Wioḡa Jesucristo Pac̄a, ɻumareco tutip̄a ca niirā, ati yepa ca niirā, niipetirāre ca tiiric̄a j̄uguerore ȳa ãj̄ro jupea mena ea nuu waari, **16** ɻumareco Pac̄ure ȳa j̄ai, c̄ ca aÑu majuropeerije paírop̄a ca niicārijere c̄ AÑuri Yeri j̄uori, m̄ja ca cati niirijep̄ure yeri tutuariquere tiicojo, **17** díamacā t̄o n̄cā b̄horique j̄uori, Cristo m̄ja yerip̄a nii, ñucā ameri mairiquera m̄ja ca cati niirijere ca j̄o tutua niirije nii, to biijato ñiḡa.

18 ɻumareco Pac̄a yaarā ca ñaÑarije manirā niipetirā mena, Cristo c̄ ca mairije ca peti n̄cātirije, ca ejaro pee cāare, ca yoaro pee cāare, ca em̄aro pee cāare, ca ñucāaro pee cāare, to cōrora ca niicārijere t̄o jeeño, **19** to biri c̄ ca mairije mani ca t̄agoeñarije amet̄enero ca niirijere majicāri, ɻumareco Pac̄a niipetirop̄a c̄ ca niirije m̄jap̄are to ca niipere biro ñiḡa, ȳa j̄ai boja.

20 Mani ca jāirije, mani ca tāgoeñarije, ametēeneropu ca tii majigu, cā ca tutuarije ca niirore biro manipare ca tii niigu **21** Umureco Pacare, Cristo Jesús jāori, cāre ca tuo nānajeerā jāori, cā ca añu majuropeerijere bojoca cūja ca nii māa nācā nānua waaro cōrora to birora ū nācā bāocōa niirique to nijato. To biro to bijato.

4

Jīcāri cōro tāgoeñarique cāti niirique

1 Atere ūima ūigu, yā Wioгу yee jāori tia cūurica wiipu ca niigu, “Māja, Umureco Pacu cā ca jāoricarāre birora, tiirica wāmeri uno wadore tii niiñā,” mājare yā ū. **2** “O biro ca biirā jāa nii,” ūti, ca bojoca añurā nii, ca nācārā nii, māja ca niiro cōrora ūñaro ūtirāra ameri mai, tiicōa niiñā. **3** Añuro niirique, niipetirāpūre jīcā majare biro nii earicaro ca tiiriye Añuri Yeri cā ca tiirijere, to birora tiicōa niiñā. **4** Umureco Pacu jīcā wāmerena ca yueparā cā ca jāoricarā māja ca niirore birora, jīcā upura nii, jīcā Añuri Yerira nii, biimi. **5** Wioгу jīcāra, jīcā wāmera díamacū tuo nācā bāorique, uwo coerique cāa jīcā wāmera, **6** ūñucā jīcāra Umureco Pacu niipetirā Pacu nii, biimi. Niipetirā ametēenero nii, niipetirāpūre bojoca cāti nii, niipetiropu nii, biimi.

7 To ca bii pacaro, manire mani ca niiro cōrorena, Cristo cā ca booricarore biro mani ca tii maji niipe añurijere manire tiicojoupi. **8** To birira Umureco Pacu wederique o biro ū:

“Umureco tutipu tua māa waagu, ūñaro mani ca tiiro ca tii niirijere jeecoaupi. To biro tiicāri,

bojocare añurije tii majiriquere tiicojoupi,”
ii.*

9 ¿Do biro ūrūgaro “Múa waaupi” to ūti? “Ména, ati yepapare duwi doo j̄oupi,” ūrūgaro ūi. **10** Ati yepapu ca duwi dooricura ūucā, ūmurecori ñoo pee jañuropu múa waaupi, niipetiropu bojoca c̄ati peoticā cojorugu. **11** Cāra j̄icārāre c̄a yee que-tire ca wedeparā, aperāre ūmureco Pacu yee que-tire wede jugueri maja, aperāra añurije quetire wede yujuri maja, aperāra Jesucristore ca tuo nūnjeerāre j̄ao niiri maja, bue majiori maja, c̄aja ca niiro tiiupi.† **12** O biro tii majioupi ūmureco Pacu yaarāre, añurije tiirique maquēre c̄ajare wede majio, Cristore ca tuo nūnjeerā c̄aja ca nii múa ūucāro tii, c̄aja tijjato ūigu. **13** O biro biirā, niipe-tirāpura díamacū tuo ūucū buoriquere, ūmureco Pacu Macāre majiriquere, j̄icā majara nii ea, Cristo c̄a ca biirore biropu bojoca añurā peti, mani nii yapano earucu.

14 To biri wimarāre biro, yoari méé t̄ugoeña wa-joa, ca ūi ditorā díamacū ca niitirijerena díamacūre biro c̄aja ca ūi dito yujurijerena tuo nūnje, mani biitirucu. **15** To biro biitirāra, ameri mairique mena díamacū ca niirijere tii nūnjeerā, niipe-tirijeparena mani Wiogu Jesucristo c̄a ca biirore biropu mani bii earucu. **16** To biro c̄a ca tiirije j̄ohori, niipetiri upu ameri mairique mena añuro b̄ucua nūnja waa, upu macā taberi añuro nii tuu doo ñee biicāri, tee ca niiro cōrora tee ca tii niipe ca niirore biro ca tii niirije ca niiro macā.

---

* **4:8** Sal 68.18. † **4:11** Pecamaja yee mena: apostoles, profetas, evangelistas, pastores y maestros.

Jesucristore ca tuo nʉnʉjeerāre birora bii niiñā

¹⁷ To biri Wiogʉ wāme mena, o biro mʉjare yʉ ū: Umureco Pacʉre ca majitirā, cāja majuro cāja ca tugoeñarijerena cāja ca tii nʉnʉjeerore biro bii niiticāñā. ¹⁸ Añuro maji ame wititi, cāja yeri menapʉ tuo jeeñorugati, cāja ca biiriye pee cājare ca bii ametʉene nʉcārije juori, cāja ca tugoeñā niirijepʉre boe taati. Cāja, Umureco Pacʉ catirique cā ca tiicojorijere cʉoti, biicāma. ¹⁹ To biro biicāri, ca bobo tugoeñarique manirā niiri, ñañarije tiirique peere tii nʉnʉjee pacarā, ñañaro cāja ca tii niirijere tii tuati majuropeecāma.

²⁰ Mʉja to biro tii niirique méére, Jesucristo yee quetire mʉja bue majio ecoupa, ²¹ yee mééra cū yee maquē díamacū ca niirije ca niirore birora wede, bue majio, tiiricarā mʉja ca nijjata. ²² Jʉguero mʉja ca bii niirucurique peera to biro mʉja ca tii niirucurique ñañarije, añurore biro ca bii dito niirijere, “To cōrora tii yerijāña,” ū bue majoricarā mʉja niiwʉ. ²³ Mʉja ca tugoeñā niirijere ca wajoa ecoricarā nii, ²⁴ mʉjare ca jeeñoricʉ Umureco Pacʉ cū ca biirore biro díamacū ca niirije ca ūirore birora añurā nii, ca ñañarije manirā nii, wāma wāme niirique cʉtirique peere jee ʉpa, bii bojoca cʉti niiñā.†

²⁵ To biri to cōrora ū dito yerijāña. Mʉja ca niiro cōrora mʉja pʉto macārāre díamacū ca niirore biro wedeya, niipetirāpʉra jīcā upʉ macārāra mani nii. ²⁶ Ajiarā cāa ñañarije tiieto.§ Jīcā rʉmʉpʉ ajia naio waaticāñā. ²⁷ Satanás're bii bojaticāñā. ²⁸ Ca jee dutirucuricarā cāa, jee duti nemoeto. Jee

---

† **4:24** Ro 12.2; Col 3.10.   § **4:26** Sal 4.4.

dutitirāra añuro pade niiña, ca boo pacarāre m̄ja ca tii nemopere m̄ja ca c̄opere biro ñirā.

29 Ñañarije wedeticāña. Añurije, añuro mani ca nii m̄aa n̄acāro ca tiiriye, ca t̄orā añuro c̄ūja ca t̄o yeri puna jāñaro ca tiiriye pee wadore wedeya. **30** C̄a ca amet̄eneri r̄am̄a ca niiro c̄a yaarāre ña majiruḡa, c̄a ca tiicojoric̄a Ùmureco Pac̄a yuu Añuri Yeri c̄a ca t̄ogoeñarique pairo tiiticāña. **31** M̄ja ca ajia jini tuurucurijere, ñañaro tiiruḡa ajia nuc̄u yujuriquere, ajiariquere, acaro buiriquere, ñañaro ñi tutiriquere, to biri niipetirije ñañarijere to cōrora yerijāña. **32** M̄ja ca niiro cōrora ca bojoca añurā, ca boo paca ñarā, niiña. Ñucā ñañaro m̄ja ca tiirijere ameri wede quenoña, Ùmureco Pac̄a, Cristo j̄uori m̄ja ca ñañarijere m̄jare c̄a ca acobo bojari-carore birora.

5

Ùmureco Pac̄a punare birora bii niiña

1 M̄ja, Ùmureco Pac̄a puna, c̄a ca mairāre birora cāre biro tii n̄anueyey. **2** Niipetirāre mairique mena tii niiña. Jesucristo manire maiḡa, mani yee j̄uori bii yai boja, waib̄ac̄a díí joe m̄enericaro Ùmureco Pac̄a añuro ca j̄uti añu m̄enerijere biro c̄a ca biircarore birora.

3 M̄ja, Ùmureco Pac̄a yaarā ca niirā, tiirica wāme coro méépu ñee epericarā c̄uti yai waarique unorena, j̄icā wāme ñañarije unora, ñucā apeye c̄uocā pacarā pai jañuro boo n̄anua waarique unorena, wede duwi yujuticāña. **4** Ñucā ca t̄oruḡaya manirije uno cāare, ca t̄o ujea niiña manirijerena, docuorijerena, ñi bui wede

peni duwi yuju, tiiticāña, atea añurije méé nii. Teere ñitirāra, Ùmureco Pacʉ peere baja peo nucā buoya. ⁵ Jicā uno peera nomiare ñee epe, ñañarije wadore tii, apeye cəocā pacagʉ bəaro jañuro boo nuna waa ca biigʉ, tee unorena ca ñi nucā buogʉ Ùmureco Pacʉ, Cristo mena cā ca doti niiri tabepure ca waatipʉ cā ca niirijere ca majiparā maja nii. ⁶ Jicā uno peerena ñi dito ecoticāña. Ate jorira doo, Ùmureco Pacʉ cāre ca ametueñe nucārare ñañaro cā ca tiipe. ⁷ To biri maja menapura cājare biro bii bui cətiticāña.

⁸ Maja, jugueropure ñañarije wado tii niima ñirā, ca naitiaropʉ niirare biro maja bii niimiupa. Mecāra yua Wiogʉ yaarā niima ñirā, ca boero pee maja nii. Ùmureco Pacʉ punare birora bii niiña. ⁹ Ca boerije jorí ca biirijea, ca bojoca añurā niirique, añurije maquē tiirique, diamacā wado ñi niirique nii. ¹⁰ Ùmureco Pacʉ cā ca ña biijejerije peere ña bejeri tii niiña. ¹¹ Ca naitiaropʉ niirare biro ca niirā cāja ca tiirijere tiiticāña. To biro tiitirāra, “Ñañarije niro bii, to biro tiirique” cājare ñi wede majioña. ¹² Yaioropʉ cāja ca tiirijere bau niropʉ wede batojata, ca boborije nii. ¹³ Niipetirijepure ca boerije to ca boe eyo peoticājata, bau niirije nii eacā, ¹⁴ ca boerijea, niipetirijere ca bauro tii. To birira o biro ñi:

“Mʉ, ca cānigʉre biro ca biigʉ wācāña. Ca bii yairicarā watoapʉ niigʉre biro ca niigʉ wāmʉ nucā, bojoca catiya. To biro mʉ ca biiro, Cristo mʉre jīa boerucumi,” ñi.

¹⁵ To biro maja ca biirique cāti niirijere añuro tagoeña majiri tii niiña. Ca tagoeña majitirare biro

niitirāra, añuro ca t^ugоеña majirāre biro pee niiña. **16** Umurecori ñaña jañu, to biri añuro m^ujare ca bii eari taberira m^uja ca tiipere tiicāña. **17** Ca t^ugоеña bojoca catitirā niiticāña. “¿Dije pee to niiti, Umureco Pac^u cā ca boorije?” Íi t^ugоеña majiñā petop^ura. **18** Cūmuticāña. Cūmuriquea añuro mani ca niirijere ca ñañorije nii.* To biro biitirāra, Añuri Yeri cā ca boorore biro, cā ca dotirije peere tii n^un^ujee niiña. **19** M^uja ca niiro cōrora, Umureco Pac^ure baja peo n^uc^u b^uorique mena, baja ujea niirique mena, añuro yeri t^ugоеñarique c^utí baja ujea niirique mena, ameri wede peni niiña. M^uja ca yeri jāñarije niipetiro mena baja, íi n^uc^u b^uo, íi niiña mani Wiog^ure. **20** Niipetirijep^urena mani Wiog^u Jesucristo j^uori, Umureco Pac^u, mani Pac^ure, “Añu majuropeecā” c^urē íi n^uc^u b^uocōa niiña.

Ca n^umoa c^utirā cāja ca tii niipe

21 M^uja ca niiro cōrora ameri tuo n^un^ujee niiña, Cristore ca n^uc^u b^uorā niiri.

22 Nomia, ca man^u jām^ua c^utirā, Wiog^ure m^uja ca tuo n^un^ujeerore birora m^uja man^u jām^uare tuo n^un^ujeeya. **23** Ca n^umo c^utig^ua, cā n^umore ca j^uo niig^u niimi, Cristo c^ure ca tuo n^un^ujeerāre cā up^ure biro ca niirāre ca j^uo niig^u cā ca niirore birora. Nucā c^ura niimi, cājare ca amet^ueneg^u. **24** C^ure ca tuo n^un^ujeerā Cristore cāja ca tuo n^un^ujeerore biro, m^uja cāja n^umoa cāa m^uja man^u jām^uare niipetirijep^urena ca tuo n^un^ujeeparā m^uja nii.

---

* **5:18** Col 3.17.

25 Ca nəmoa cətirā, məja nəmoare maiñā, Cristo cā yaarāre maigu, ca ñañarije manirā cāja ca niiro tiirugū, **26** cājare cā ca bii yai bojaricarore birora. Cāra, oco, upāre ca coerore birora, cā yee wederique mena mani ca yeri təgoeñā wa-joaro tiiupi, **27** cā yaarāre cā majuropeera añurā, ca ñañarije manirā, ñañarijere ca tiitirā, cāja ca niiro tiirugū. **28** O biri wāmera məja, cāja manu jāməa, məja upāre məja ca mairore birora məja nəmoare ca maiparā məja nii. Cā nəmore ca maigu, cā upārirena maigu tiimi. **29-30** Jīcā uno peera cā upārena īa tutitimi. Tiitigūra añuro baa, īa nənəjee, tii niimi, Cristo cā yaarāre cā ca tiirore birora. Mania, cā upā macā taberi niirā mani bii. **31** To biri, umə cā pacure, cā pacore witi weorucumi, cā nəmo mena niirugū. Cāja pəharāpəra jīcā upāra nii earucuma.† **32** Atea ca majiñā manirije ca niimiriquera nii. Yəa, Cristo, cāre ca təo nənəjeerā menare ūigū yə ū. **33** To biri məja ca niiro cōrora, məja upāre məja ca mairore birora məja nəmoare maiñā. Məja, cāja nəmoa cāa, məja manu jāməare nəcā bəoya.

6

Cāja pacu, cāja puna, cāja ca tii niipe

1 Məja, cāja puna, Wiogū cā ca īa biijejerore biro məja pacuare təo nənəjeeya. Atea añurije nii. **2** Uməreco Pacu cā ca dotiriique ca nii jəorije, “To biro biirucu,” cā ca ūriique mena ca niirije ate nii: “Mə pacure, mə pacore, nəcā bəoya, **3** añuro məjare

---

† **5:31** Gn 2.24.

bii, ati yepaphre yoaro cati nii, mhja ca bii ujea nii niipere biro ūirā,” ūi.*

⁴ Mhja, chja pacha, mhja punare chja ca ajiaro tiiticāña. To biro tiitirāra, Wiogh ch ca boorore biro pee añuro chjare wede majio tii majoña.

Pade bojari maja, to biri chja wiorā chja ca tii niipe

⁵ Mhja pade bojari maja, ati yepare mhja uparā ca niirā chja ca ūirore biro tiiya. Nuch buorique mena añuro yeri tagoeñari, Cristorena pade bojarāre biro, chjare pade bojaya. ⁶ Chja mena añuro tuarhgarā, mhja uparā chja ca ūa cojoro wado añuro pade dito, tiiticāña. Cristore pade bojari majare birora Umhreco Pach ch ca boorore biro añuro yeri tagoeñarique mena padeya. ⁷ Bojocarena pade bojarāre biro méé, Wioghrena pade bojarāre biro, añuro tiirhgarique mena padeya. ⁸ Mani ca niiro chorora, pade coteri maja ca niigu, añuro ca niigu, “Añuriye mani ca tiircarore birora Wiogh ch ca tiicojorijere mani ūeerucu,” ca ūi majiparā mani nii.

⁹ Mhja, chja uparā, mhjare pade bojari majare ūi uwiotirāra, añuro mhjare chja ca pade nhnhjeerore birora añuro chjare tiiya. Mhja chja uparā, mhja chjare pade bojari maja cāa, Umhreco tutiph ca niigu Wiogh jichrena ca pade nhnhjeerā mhja ca nirijere majiñā. Cāa bojocare ca ūa dica woogh méé niimi.

Umhreco Pach yee bojoca tooye

¹⁰ Yu yaarā, mecahra yua mhja ca tagoeña tutuapere, Wiogh ch ca tutuarije do biro ca tiiya manirijephre amañā. ¹¹ Umhreco Pach bojoca

---

* **6:3** Ex 20.12; Dt 5.16.

tooye c^ātirique niipetirije c^ā ca tiicojorique mena, bojoca tooye c^āti niiña, ñañarije mani ca tiiro manire ca tiig^u Satanás c^ā ca ñi ditorijerena jāa tii n^ān^ājeere ñirā. ¹² Bojoca mena ameri quēe niirā méé mani tii. Ñañarije wiorā mena, ca dotirā mena, ati um^ārecorire ñañarije tiiricaro ca tii niirā mena, em^āarop^u macārā mani waparā ñañarije ca tiirā mena, ameri quēe niirā mani tii. ¹³ To biri niipetirije bojoca tooye Ùm^āreco Pac^u mujare c^ā ca tiicojoriquere jee apaya, ñañaro mujare ca bii eari rum^āre t^āgoeña bayi, bii amet^āa nucā, to birora m^āja ca t^āgoeña bayicōa niipere biro ñirā. ¹⁴ To biri to birora t^āgoeña tutuacōa niiña. Díamac^u ca niirije mena wēñarica daa c^āticāricarā nii, ca niirore biro tii niirique ca niiriro cōme jutiro jāña, ¹⁵ añurije queti añuro niiricaro ca tiirijere wederā waara^ugarā añuro queno yuericarāp^u niiricaro ca tiirije d^āpo juti jāñaricarāp^u nii yue, biiya. ¹⁶ Añuro petira, díamac^u m^āja ca tuo nucā b^āorijera, m^āja wapero to nijato, Satanás mujare c^ā ca ñi cōa jāarije niipetirijere ca camotaapere biro ñiro. ¹⁷ Ùm^āreco Pac^u mujare c^ā ca amet^āeneriquere m^āja d^āp^āgare ca camotaari coro, come corore biro c^āo, ñucā Ùm^āreco Pac^u wederiquera, Añuri Yeri mujare c^ā ca tiicojori p^āi niipiire biro c^āo, tiiya.

¹⁸ Añuri Yeri c^ā ca majorije mena to birora juu buecōa niiña. To birora añuro t^āgoeña bojoca catiri nii, ca ñañarije manirā Ùm^āreco Pac^u yaarā niipetirāre Ùm^āreco Pac^ure juu bue boja, tiicōa niiña. ¹⁹ Yu cāare juu bue bojaya, yu ca ñipere Ùm^āreco Pac^u yure c^ā majiojato ñirā. Ñucā uwiricaro maniro, Ùm^āreco Pac^u yee ca majiña

maniriye ca nirique añurije quetipare ca nirijere, cāja ca majiro yu ca tiipere biro ūirā. ²⁰ Umureco Pacāra ate añurije quetire yare wede yuju doti cojowi. Tee jorira mecāra, come daari mena cāja ca jiaricā yu nii. To biri Umureco Pacāre yare jāi juu bue bojaya, cā yee quetire uwiricaro maniro yu ca wedepere biro ūirā.

Añu doti yapanorique

²¹ Tíquico mani yee wedegu, yu ca maigu, añuro mani Wiogu yeere yare pade nemori maju, yu ca bii nirijere, yu ca tii niriere niipetiro, mujare wederucumi. ²² To biri jāa ca bii nirijere mujare wede, maja pea teere tuo ujea nii, maja ca biipere biro ūigu, maja patopu cāre yu tiicojo.

²³ Mani Pacu Umureco Pacu, Wiogu Jesucristo, añuro nirique, ameri mairique, díamacā tuo nacā buorique, mani yaarāre cāja tiicojojato. ²⁴ Mani Wiogu Jesucristore ca mairā niipetirāre añuro cā ca tii bojarique, cā ca mairije ca peti nacātirijere cā tiicojojato.

To biro to bijjato.

Pablo

Umareco pacu wederique

New Testament in Waimaha

El Nuevo Testamento en waimaja de Colombia

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Waimaha

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Waimaha

Brazil

[baʊ]

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Waimaha

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

578d10cf-36f5-57a0-9c73-7cf116b01c7e